

Архів з відому.
Чортківсько-Бережанська округа ОУН

ПАПКА

для 254

паперів

Відомості про курси радянських
розвідників у Чорткові (листопад,
грудень 1944 р.), Львові (травень-липень
1945 р.), Чернівцях (серпень-серпень 1945 р.),
Києві (лютий 1946 р., травень 1947 р.)

20 р.

Крайні дати: 10 лютого 1946 р.
04 липня 1947 р.

Кількість документів: 3

Кількість аркушів: 3

Зберігати: постійно

I

КУРС В ЧОРТКОВІ

В місяцях листопаді - грудні 1944 р. відбувся курс розвідників в Чорткові, при вулиці Яблоницькій, де раніше були кошари. Інструкторами були: Шакула - ком. виницю, Шахов - викладач розвідки, Холодник /мол. лейт./ викладач мінерки, Паняв - викладач топографії.

Можливим є, що курсанти перед цим виницюем були в істребках.

II

КУРС У ЛЬВОВІ

Від 26.5 по 2.7.1945 р. відбувся курс розвідників в м. Львові при вул. Краківській 67.

Директор курсу - Семенчук Іван, українець, з околиць Києва/низький, обличчя повне, червоне, волос - русий, очі - чорні/.

Викладач в групі 4:3 /вісімнадцять чоловік/-Синюк Іван.

Курсанти рекрутовані з повертців з Німеччини. Всіх учасників курсу було 450 осіб, поділені на 25 груп.

III

КУРС В ЧЕРНІВЦЯХ

Від 25.6. - 18.8.1945 р. відбувся курс розвідників в м. Чернівцях, при вул. Франка, в приміщенні Чернівецького університету. Курс відбувся під маскою курсу для директорів шкіл. Всіх слухачів було около 200 осіб, головне із східних обл./директори шкіл/. Були також із західних укр. земель. Жінок було мало. Викладачі були переважно із східних обл.

Викладали такі предмети: 1. "Основи марксизму і лєнінізму" - викладач Ловітов.

2. "Психологія і історія педагогіки".

3. "Методика"/української мови, рус. мови, історії, географії, математики, біології та інших предметів/.

4. "Основні принципи радянської філософії".

5. "Як розвідувати антидержавні рухи на селі" - викладав нач. у МГБ Чернівецької обл./високий, кременний, шатни, з ранні полковника/. Викладав по-російськи.

Постій, дня 10/IX.1946 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Дня 23.5.46 р. в м. Києві на Хрещатику 56. розпочався курс розвідників. Курс організований при другому відділі МГБ УРСР. Курсанти переважно українці із східних областей України. Учасників курсу було 36, всі віком від 23-40 років. Курс закінчився 23.5.46 р.

Дня 30.5.46р. всі вони відіхали на західні області України на розвідчу роботу під маскою лікарів, бляхарів, шевців, крапців, боднарів, столярів і т.п. Учасники курсу між іншими були:

1. Комісаренко -
Українець, з Кіровоградської області, літ 29-30, інвалід II-ої групи/кульгає на ногу, рана вище коліна, сліпе осколкове поранення/ середнього росту, б'льондин, зачіска до гори, худощавий, подовгасте лице, губи вузькі, ніс тонкий, рівний, в руках жвавий, застїпає під званням лікаря. В Ча був санінструктором. Знає також певський фак. Курс закінчив з оцінкою 4. В час курсу дружив з Ватягою, Перетятком, Фастівлявим. Поїхав у львівську область, діставши там призначення.
2. Фастівлявий -
українець, літ 35, з Київської області. Вище середнього росту, латин, подовгасте лице, ніс довгий з горбочком, широкі уста. В Ча був з проти-танкової артилерії, як старшина роти, мав легке поранення від осколка в ліве плече, однак не числявся, як інвалід. Зачісувався до гори. Лонатай, по званні крапець.
3. Перетятко -
українець, літ 30 - 32 з Київської області, Каніського району. Високий, кремезний, брунет, зачіска в праву сторону, дуже густий заріст, лице широке, ніс нормальний. На лиці видні зморшки. В Ча санітарним інструктором ПБХО. В колінах ноги стикаються до себе/Х/. Коли демо-білізувався та працював в районі при ТСОВІАХІІ-І, званням - поранені на стельмах.
4. Рядий -
українець літ 23 - 30, ниле середнього росту, жвавий, лице округле.
5. Слісаренко -
українець, літ 35, середнього росту, грубий, рижуватий, лице широке, ніс крпатай, карк короткий, грубий, зламки зелена кубайка, чорні штани з пасочки, шапка - "капітанка" /дно загортається взад/, військові ві черевика. Від 4.6.46 р. працює в с. Кідинцях та має агентурні звязі з командою Максимівкою і Збаражем. В місяці червні, або липні їздив на СВЗ в с. Кідинцях району Збараж працює як боднар. Крім цього знає столярство і бляхарство. На військовій книжочці має власноручно написане слово: "Сигал" - це правдоподібно його агентурне псевдо.
6. З розбитою губою -
Українець, літ 36, високий, подовгасте лице, худий, в кубайці, штани чорні, черевика чорні - хромові, поперті. По званні шевець, бляхар і столяр. Призначення мав на села за Черногополем, яке зачинається на букву "К" /Красівка, Красне/, губа розбита з лівої сторони.
7. Високий -
прізвища об'єкт не знав. З лівої сторони золотий зуб, подовгасте лице, худий, зелена куртка і чорний плащ, саві штани, червоні англійські черевика, в дорозі мав чемоданчик з хімікаліями до виправи шкір.

Останні два з Кіровоградської області. Знаючи часто в дорозі переходили від одного до другого, так, що оприділити комусь з них важко. Останній мав псевдо значене село також за Черногополем, яке зачиналося буквою Н. Подорожували і то ввартували цілий час оба. З Києва виїхали дня, 1.6.46 р. В Юзятині задержалися, бо не хотіли їхати товаровим поїздом.

Начальник школи був генерал-лейтенант Соболев.

Викладачами курсу були:

1. Капітан Керсаків -
русский, літ 50 - 55, середнього росту, волосся рідке м'яко-сіве, очі малі, рухливі, брова чорні, ніс тонкий острій, рівний, говорить тепловим голосом.

2. Майор Сьомін -

руський, середнього росту, широкі плечі, літ 50 - 55, мало поворотний, сивий, зачіска до рори, брови широкі, русьві, очі пронизливі. Лице широке з малими зморшками, голос низький, говорять повагом, часто повторяє слова: "вот так".

3. Пполковник Сторов -

руський, літ 53 - 60, високий, кремезний, неповоротний, сивий з рижим відтінком, зачіска до гори, брови рідкі, широкі, очі сірі, дуже пронизливі, ніс широкий, губи товсті, нижня дещо відстає, лице подовгасте, червоне, на чолі дві доземі зморшки. Поворять старечим похолом низьким тоном.

На курсі подавали такий матеріял:

1. "Як пізнавати підпільників і в який спосіб шукати за ними" - викладав підполковник Сторов.
2. "Будова кришок та їх розкриття" - викладав майор Сьомін.
3. "Легенди" - викладав капітан Мерсаков.

3

П О В І Д О М Л Е Н Н Я
про випуск нових розвідчиків УРСР в м. Києві
дня 2.5.1947 року.

Дня 2 травня 1947 р. в місті Києві закінчився курс "політичних розвідчиків", який тривав два місяці - від 2.3.1947 р.

На курсі було 25 осіб, з них випущено до роботи 18 в ~~Київській~~ Київську, Чернігівську, Станіславівську, Тернопільську області.

Керівником курсу був майор Чечель Петро Іванович, літ 48, руский, який і надалше проводить роботою і видає зарплату. Працьє нач. РО МВД в Заставні (Чернівецька обл.). Крім нього було п'ять інших вчителів мвд-истів.

На курсі вчили:

1. політика (історія ССРСР політзаняття - майор Чечель П.І.)
2. задержка чоловіка (спосіб арештування - кап. Іванов І.С.)
3. підхід до чоловіка (методика роботи - ст. лнт. Іванов Г.П.)
4. політичні діла (що відноситься до політ. дня - м-р. Чечель)
5. проробка протоколів (як писати протоколи - кап. Грек Грек)
6. протоколування (методика роботи в протоколув. - лнт. Усов)
7. відправка задержаного (оформлення документів - лнт. Усов)
8. конспірація (вихід із села, робота) - лнт. Загребельний)
9. здача людей і документів до РО МВД - кап. Іванов).

Завданням курсу було вивчити людей, які мають приміюватись на жебраків, інвалідів та глухо-німих, як тільки можливо, щоб довідатись, хто ворожо наставлений проти ССРСР та помагає революціонерам. Зібравши відповідні дані на людей, арештувати їх при допомозі РО МВД та віддавати до покарання (засуд від 6-10 літ).

Курсанти були підетарщини ЧА, які підлягають майору Чечелю, а саме:

1. Безкоровайний Іван Юхимович, ур. 1923 р. в Зажмуринськiм р-ні, Полтавської обл. освіта 8 кл. НСШ українець, старший сержант ЧА. Ростом високий, чорний, худий, ніс довгий, довгообразий, кривоногий.
2. Лисенко Ілля Николаевич ур. 1920 р. в Києві мл. сержант ЧА українець, осв. 6 кл. НСШ. Ростом низький, ніс керпятий, на щоці і носі з правої сторони бородавки, круглолиций, чорний.
3. Попов Микола Петрович ур. 1922 р. в Курську сержант ЧА, руский. Ростом середній, рижий з веснянками, лице кругле, ніс керпятий. В розмові вимовляє твердо "р". Працьє в Чернівецькій обл.
4. Загребельний Григорій Петрович ур. 1922 р. в с. Настасівка, Лозівського р-ну, Харківської обл. укр. осв. 9 кл. СШ, старшина роти ЧА. Ростом високий, кучерявий, чорний, довгообразий. Працьєвав і згинув в Кишиневі, дня 21.6.1947 р.
5. Вареник Іван Іванович ур. 1923 р. в Днупропетровську, осв. 8 кл. СШ. мл. сержант. Середній ростом, волос білий, довгообразий. Верхні два праві зуби золоті (холоднокровний). Працьє в Станіславівській обл.
6. Вареник Никола Іванович ур. 1924 р. в Харкові ул. Шевченка, укр. осв. 6 кл. НСШ мл. сержант. Стрункий ростом, волос чорний, круглолиций, ніс керпятий, кривоногий.
7. Журавель Василь Семенович ур. 1920 р. в Бобрівцях, Катківського р-ну, Вінницької обл. сержант. Ростом низький, рижий, волос рижий, круглолиций, ніс керпятий, грудь повна. Працьє в Тернопільській обл.
8. Козлов Никола Петрович ур. 1920 р. в с. Краснім Знаю, Залуженського р-ну, Курської обл. руский, 8 кл. СШ, старшина. Ростом низький, чорний, верхні зуби золоті. У говорені "л" вимовляє "ль". Працьє в Хотинському р-ні, Чернівецької обл.
9. Степанюк Ілля Федорович, ур. у Вороніжi, ул. Месершміта, №56, руский, літ 25. Ростом середній, рижий, очі голубі, веснякуватий, грудь повна. На лівій щоці дві бородавки маленькі, серіозний. Працьє в Заболотівськiм р-ні, Станіславівської обл.
10. Люборець Іван Степанович ур. 1922 р. в с. Настасівці, Лозівського

р-ну, Харківської обл. укр. осв. 5 кл. НСШ мл. сержант. Ростом середній, худощавий, довгообразий, кривоногий. На правому уху шрам з фронту. Працює в Чорткові, Тернопільської обл.

11. Івашенко Іван Іванович ур. 1920 р. в Полтаві ул. Проект Сталіна, № д. 11 квартири 45, укр. 6 кл. НШ, сержант. Ростом середній, волос білий, веснянкуватий. На правій щоці шрам з фронту, вимовляє твердо "р".

12. Люборець Григорій Петрович ур. 1920 р. в Побережнім, Полтавської обл. 8 кл. СШ, ст. сержант. Ростом високий, худощавий, зачіска догори, довгообразий, ніс довгий, кривоногий, вигляд спокійний.

13. Бобрик Ілля Николаевич літ 26 ур. в Києві, ул. Шевченка № д. 11, квартири 6, укр. 5 кл. НСШ сфрейтер. Ростом середній, рябий, чорний, волос чорний, верхній лівий зуб золотий. Працює в Станіславівській обл.

14. Муха Олексій Василевич ур. 1924 р. в Мерехові, Харківська обл. 6 кл. НСШ, укр., мл. сержант. Ростом низький, круглолиций, ніс керпатий, веснянкуватий, волос рижий. Працює в Станіславівській обл.

15. Заяц Василь Петрович ур. 1920 р. в Кіровограді укр. 8 кл. СШ. Ростом високий, стрункий, лице довге, рябувате, ніс довгий, волос чорний, зачіска догори. Працював в с. Грозінцях, Хотинський р-н, Чернівецької області.

16. Васільов Петро Федорович ур. 1920 р. в Ростові, ул. Проект Сталіна, № д. 51, кват. 6, руский, старшина. Ростом низький (150-155 см), волос рижий, круглолиций, ніс керпатий, веснянкуватий, зачіска на праву сторону, правий зуб спідної щоки срібний. Працює в Чорткові.

17. Соколов Іван Ягорович ур. 1928 р. в Полтаві № д. 13 кват. 6 укр. 8 кл. СШ, старшина. Ростом середній, лице кругле, волос чорний, зачіска догори, ніс керпатий, над правим оком бородавка, шрам на лівому усі, в спідній щоці чотири золоті зуби. Працює в Кишиневі.

18. Безкоровальний Іван Ягорович, ур. 1922 р. в Настарівці, Лозівського р-ну, Харківської обл. розвідчик району Заставна, Чернівецької обл., р-нів Залішки, Борщів, Тернопільської обл. 13.6.1947 р. лікв.

Кожному розвідчикові можна перекидатися в різні місця, для ведення роботи: Винагорода місячно 360 крб, також медалями, орденами та підвищенням військового ступня.

Мають зі собою коротку зброю, яку видає їм РО МВД. Документи для загального користування в них та військові книжки, крім цього мають секретні посвідки, якими виказуються тільки перед мго і мвд та носять їх зашиті в одязі.

В цьому часі виїхали розвідчики ще з інших ділів, які перепроводжували нач. курсів ст. лнт. Патшов (мго), кап. Смірнов (мвд), кап. Іванов (мвд) всі вони виїхали на ЗУЗ.

Курс відбувся при вулиці Шевченка в приміщенні мвд.

МВД в Києві підготовляє ряд осіб на донощицьку роботу та майже щоденно відправляє на ЗУЗ.

Постій, дня 4.7.1947 р.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано _____

3 (три)

аркушів;

у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст

Посада

(підпис)

21 серпня 2018 року

Г. Галданова

(ініціали (ініціал імені), прізвище)